

“Paul, laatst liep ik langs jouw kamer, en daar klonk melodieuze muziek uit. Wat draaide je toen?” Begin jaren tachtig stelde ik die vraag aan een medebewoner op de studentenflat waar ik toen woonde. “Melodieuze muziek,” herhaalde hij, en ik knikte. Pas een bedachtzaam moment later antwoorde hij: “Dat moet berusten op een misverstand.”

DE EERSTE KEER

Paul was namelijk wezenloos van, in mijn ogen, obscure undergroundbands als The Dead Kennedys, Einstürzende Neubauten en andere acts die grossierden in wat ik niet anders kon omschrijven dan deprimerende kolereherrie, dus toen ik vanachter Pauls kamerdeur zowaar oorstorende klanken had ontwaard, was ik even nieuwsgierig blijven staan. “Maar wat spreekt jou eigenlijk zo aan in al dat lawaai?” Opnieuw dacht Paul even na. “Daarna waardeer ik de stilte des te meer.”

Meteen moest ik denken aan het verhaal over de man die zichzelf op het hoofd sloeg met twee bakstenen en als verklaring voor dit gedrag doodleuk opgaf dat het zo'n verlichting bracht wanneer hij ermee ophield.

“Stilte is niet de afwezigheid van geluid, maar de essentie daarvan,” zag ik laatst omschreven door een sfeermuzikant. Achteraf gezien ervoer ik dat misschien wel voor het eerst op de expositie voor beeldende kunst in het Stedelijk Museum, waarop ik was geweest door nota bene diezelfde Paul. Brian Eno had er een opstelling met een aantal in elkaar geschoven kubussen die van onderen werden verlicht door een tv-scherm. In dat verder verduisterde zaaltje heb ik, onder het genot van klanken zoals we die niet veel later vereeuwigd zouden zien in Eno's Ambient-reeks, in vervoering zitten kijken naar de langzaam veranderende kleuren op de zijvlakken van die kubussen terwijl talloze andere bezoekers kwamen, toekeken en gingen.

Via Eno is de zijstap zo gemaakt naar Robert Fripp, wiens andere kant – ten opzichte van, zeg, 21st Century Schizoid Man – ik leerde kennen via de verstilde slottrack op het album dat hij maakte met David Sylvian. Wat was ik in mijn nopjes met het verschijnen van zijn verrukkelijke Music For Quiet Moments.

Het is iets wat ik in onze maatschappij vaak node mis: de broze, zo gemakkelijk en vaak achteloos verstoorde stilte. De symfonie van de bebouwde kom kent vele registers, niet alle even aantrekkelijk en ook lang niet altijd even zinvol. Wie heeft het, bijvoorbeeld, verzonnen dat een achteruit rijdende vrachtauto zo snerpnd dient te piep-piep-piepen met een contraproductief geluid zo hoog dat de herkomst voor het menselijke oor niet eens zo een, twee, drie te achterhalen is?

Gelukkig zijn er ook signalen die mij telkens weer doen glimlachen. Zet ik mijn wasmachine aan, dan word ik steevast herinnerd aan de brug op 4:38 in Marillions She Chameleon. Als de hakken van mijn schoenen op de tegels in de gang naar mijn appartement klossen, moet ik denken aan het derde deel in set

1 van Tangerine Dreams Tangram. En als ik op straat een auto hoor claxonneren met de juiste klank of precies dat ritme, fluit ik in gedachten onmiddellijk de opening van Supertramps Crisis What Crisis.

